

Opšta nega voćnjaka u jesen–zima

Автор(и): Растителна заштита
Дата: 05.11.2023 Брой: 11/2023

Tokom perioda mirovanja voćnih vrsta, sprovodi se niz **preventivnih mera zaštite bilja**, primenom uglavnom agrotehničkih i mehaničkih metoda. Njihova primena značajno smanjuje broj tretmana pesticidima tokom naredne vegetacione sezone, što doprinosi očuvanju korisne faune i dobijanju visokokvalitetnih proizvoda bez kontaminacije pesticidima. Neke od obaveznih mera za ovaj period su sledeće:

- Mrtva stabla se iskopavaju, uklanjaju i spaljuju, čime se uništava nakupljena infekcija od **potkornjaka**, **drvozdera**, **šarke šljive**, **bakteriozne plamenjače** i mnogih drugih štetočina;
- Stara i ispucala kora na stablu se uklanja i spaljuje – tu prezimljavaju **jabučni savijači**, neke vrste **grinja** i druge;

- Sakupljaju se i uništavaju gnezda gusenica i osušeni i mumificirani plodovi koji ostaju na drveću. Oni su izvor infekcije od određenih **lisnih gusenica, ose koštičare, monilioze** i drugih;
- Osušene i zaražene izdanke i izbojke ribizla i maline napadnute od strane **staklastog moljca ribizle, Agrilus spp., galice, malinog moljca, sive pegavosti lista, antraknoze, Didymella** i drugih se odsecaju, uklanjaju i spaljuju.
- Obrada zemljišta ima ključnu ulogu u suzbijanju bolesti, štetočina i korova. Nakon sprovedenih mehaničkih mera zaštite bilja, površine se ore ili kopaju do dubine od 18–20 cm u redu, a u blizini stabala – 8–10 cm. Na taj način se zakopavaju lišće i prisutna infekcija na njemu (**rupica i pegavost lista kajsije (Gnomonia), pepelnica jabuke i kruške, crvena pegavost lista šljive** itd.), uništava se značajan deo prezimljavajućih oblika mnogih štetočina i stvaraju se nepovoljni uslovi za njihovo prezimljavanje.
- U kotlinskim, predplaninskim i planinskim regionima, gde postoji opasnost od **oštećenja mrazom**, stabila i debeli glavni ogranci drveća se okreću pre početka hladnog vremena. Time se izbegava neravnomerno zagrevanje tokom dana i smanjuje rizik od oštećenja smrzavanjem.
- Da bi se mladi zasadi zaštitili od **zečeva, voluharica** i drugih **glodara**, obavijaju se dostupnim materijalima – valovitim kartonom, polietilenskim materijalima itd.;
- Spoljna mesta za skladištenje sadnog materijala voćaka se ograđuju žičanom mrežom protiv **zečeva**, a za suzbijanje **štetočina sličnih glodarima** koje oštećuju koren i vrat korena, postavljaju se odgovarajući gotovi mamci.

Jabukaste voćke – jabuka, kruška

Bakteriozna plamenjača

Kod nas je ova bolest od najvećeg ekonomskog značaja zbog gubitaka koje izaziva uglavnom kod jabukastih voćaka – kruške, dunje, jabuke. Zaražena stabla se prepoznaju po karakterističnim mladim izdancima zakrivljenim u obliku udice od vrha nadole i osušenim, kao i po granama sa osušenim, pocrnelim listovima i plodovima koji ostaju na drveću i ne opadaju.

Metode i sredstva suzbijanja

Agrotehničke mere:

Sanitarni rez za uklanjanje zaraženih izdanaka i grana

- Tokom perioda zimskog mirovanja, obolele grane i grančice se seku 15–30 cm ispod mesta oštećenja, sakupljaju u vreće i spaljuju. Rane od reza se premazuju belom lateks bojom ili uljanom bojom uz dodatak 1% fungicida na bazi bakra. U slučaju intenzivnog sanitarnog reza, stabla se prskaju proizvodima na bazi bakra;
- Rakovi na stabilima i debelim granama se pažljivo stružu ostrim nožem i rane se premazuju belom lateks bojom ili uljanom bojom uz dodatak 1% sredstva za zaštitu bilja na bazi bakra. Strugotine sa očišćenih rakova se spaljuju;

- Alat za rez se dezinfikuje nakon svakog reza sa 10% rastvorom belila ili denaturisanim alkoholom razblaženim vodom u odnosu 3:1.

Hemijsko suzbijanje:

Zimsko prskanje fungicidima na bazi bakra koji su odobreni za tu namenu.

Kruškina buva

Kruškina buva je rasprostranjena širom zemlje i javlja se u visokim gustinama populacije u gotovo svim zasadima krušaka. Oštećuje samo krušku. Sorte sa dugim i produženim rastom izdanaka su jače napadnute. Pored glavne štete (sisanje sokova iz pupoljaka, cvetnih delova, listova i plodova), prenosi mikoplazmu – uzročnika bolesti koja dovodi do zaostajanja u rastu i propadanja stabala kruške. U periodu maj–oktobar, buve polažu jaja pojedinačno ili u lancima na gornjoj i donjoj strani lista, blizu nerava. Odrasle jedinke pete generacije pojavljuju se krajem septembra – početkom oktobra. Sa padom temperatura u novembru, odlaze na mesta za prezimljavanje – ispod ispucale kore drveća ili ispod opalog lišća.

Neophodno je, u periodu od kraja septembra do početka oktobra (nakon branja plodova) i kada se zabeleži visoka gustina odraslih jedinki i larvi, sprovesti prskanje odobrenim insekticidima protiv pete generacije

štetočine. Ovaj tretman će smanjiti gustinu populacije za narednu godinu.

Pupoljasti pipak kruške

Ova štetočina razvija jednu generaciju godišnje i napada samo krušku. Obično u trećoj dekadi septembra – početkom oktobra, primećuje se aktivacija buba. One se hrane lisnim i plodnim pupoljcima 10–12 dana. Oštećeni plodni pupoljci kruške se ne razvijaju, suše i opadaju u proleće. U toplom i mirnom vremenu, počinje polaganje jaja. Ženke polažu jaja bušeći kanal u mešovitim pupoljcima i stavljajući po jedno jaje na dno svakog. Jaja položena u jesen ostaju da prezimljavaju i larve se iz njih izležu sledećeg proleća. Razviće larvi se u potpunosti odvija unutar pupoljaka.

Zbogo skrivenog načina razvića larvi, suzbijanje se sprovodi i efikasno je samo kada je usmereno protiv aktivno hranećih odraslih jedinki, pre polaganja jaja. Stoga, od kraja septembra, neophodno je pratiti stabla kruške i povremeno vršiti procene. Da bi se otkrile bube, potrebno je postaviti čaršav ispod krošnje drveta, i ako se nakon snažnog protresanja grana izbroji više od 5 do 8 buba, neophodna je hemijska zaštita.

Tretmani protiv kruškine buve takođe utiču na pupoljastog pipka kruške.

Koštuničave voćke – breskve, kajsije, šljive, trešnje se tretiraju odobrenim sredstvima za zaštitu bilja na bazi bakra (pri 70% opadanja lišća) kako bi se zaštitile od bakteriozne plamenjače, rupice, kovrdžavosti lista breskve,

džepova šljive, rane monilioze itd.